

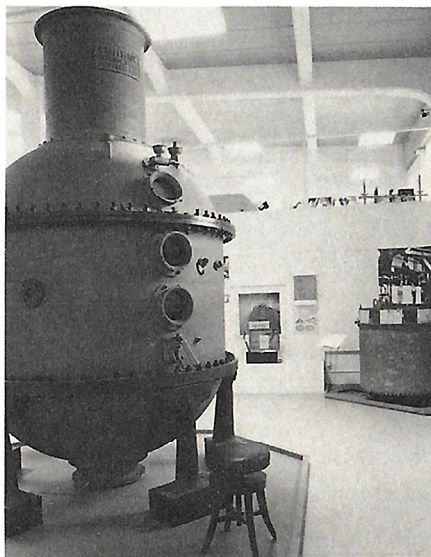
Heikki Hongisto

Tekniikan museo tänään

Tekniikan museon säätiön hallituksen puheenjohtaja, DI Heikki Hongisto kirjoittaa siitä, kuinka kahdessakymmenessä vuodessa Tekniikan museo Helsingin Vanhankaupungin kosken varrella Kuninkaankartanon saarella on vaihteittain kasvanut ja kehittynyt merkittäväksi tekniikan kehityksen esittäjäksi.

Vuonna 1928 perustetun Suomen Teknillisen museoyhdistyksen keskeinen tehtävä aina 1970-luvulle asti oli aikaansaada maahamme teknillinen keskusmuseo. Paradoksaalista on, että Tekniikan museon säätiötä ei kuitenkaan perustanut museoyhdistys vaan Helsingin kaupunginvaltuusto kaupunginhallituksen asettaman toimikunnan aloitteesta. Museoyhdistyksellä ei todellakaan suoranaisesti ollut ansiota Tekniikan museon synnyttämisessä. Säätiön perustavan kokouksen kutsui vuonna 1969 koolle Suomen teknillinen seura ja keskeistä osaa perustamisessa näyttelivät Helsingin kaupungin lisäksi eräät teollisuus- ja insinöörijärjestöt.

Vaikka juhliiva museoyhdistys siis ei välittömästi vaikuttanut Tekniikan museon syntypäätökseen, voidaan oikeutetusti sanoa, että em. museo-toimikunnan asettamiseen — joka tapahtui kaupungin Vesilaitoksen silloisen toimitusjohtajan Eino Kajasteen aloitteesta — vaikutti voimakkaasti se aatemaailma, jota museoyhdistys edusti: pyrkimys pystyä dokumentoimaan maassamme tapahtunut ja yleensäkin koettu tekniikan kehitys. Tämän vuosien takaisen tavoitteen toteuttaminen on Tekniikan museon tehtävä yhä tänään. Teknillinen museoyhdistys oli näin välillisesti mukana aikaansaamassa nykyistä Tekniikan museota. Varsinkin museon alkuvuosina museoyhdistyksen veteraanien konkreettinen tuki oli suorastaan korvaamaton.

Tekniikan museo, B-halli. Sokeriteollisuusosasto. Etualalla sokerin keittokattila. Kuvaaja Raimo Paappa.

Museon kehittämisohjelma

Viimeisten viiden vuoden aikana museon perusnäyttely on täysin uusittu samalla kun on rakennettu kokonaan uusia osastoja. Maassamme on nyt muitakin teknillisiä museoita, mutta oikeutetusti voidaan sanoa, että Tekniikan museo on ”Primus inter pares”, ensimmäinen niiden joukossa. Se onkin saamassa valtakunnallisen erikoismuseon virallisen statuksen.

Tekniikan museon kehittämisohjelma sisältää tavoitteita useiksi vuosiksi eteenpäin. Niitä ovat mm.:

— **Näyttelyn laajentaminen;** museon C-hallin näyttely valmistuu kokonaisuudessaan lähiaikoina, jolloin mm. sähkötekniikan osasto ja keksijänerollemme C.M. Tigerstedille omistettu erikoisosasto voidaan uudistettuna avata yleisölle. Myöhemmäksi ajoittuvat A-hallin (uusi konepajatekniikan osasto) ja kaikkien kosken länsirannan mielenkiintoisten museo-osastojen — vesipumppuaseman, mylly- ja höyryvoimalaitososastojen — peruskunnostus.

— **Museon kirjaston kuntoon-saattaminen;** museolla on jo nyt arvokas vanhaa tekniikkaa ja teollisuutta käsittävä kirjasto, joka tullaan saattamaan ajanmukaiseen kuntoon.

— **Julkaisutoiminnan jatkaminen;** museon omaa julkaisusarjaa jatketaan julkaisemalla vuosittain vanhaa tekniikkaa tai tuotantoa käsitteleviä tutkimuksia. Sarjassa on tähän mennessä ilmestynyt metallisorvien ja toppasokerin valmistusta Suomessa koskevat selvitykset. Seuraavaksi julkaistaan saippuan tekoa ja Suomen teollisuudessa 1885—1920 tapahtunutta teknologista muutosta käsittelevät raportit, joista viimeainittu englanninkielisenä.

— **Esitelmätilaisuuksien järjestäminen** museossa; B-hallin peruskorjauksen päätyttyä museon luentosalissa voidaan tauon jälkeen ryhtyä järjestämään yleisö-esitelmää, joissa museosäätiö tuo läheistä yhteistyötä Suomen teknillisen museoyhdistyksen kanssa.

Valtakunnallisena erikoismuseona Tekniikan museolla on joukko todella valtakunnallisia tehtäviä. Näistä voidaan mainita:

— **Tutkimustyö;** tämä liittyy tekniikan ja teollisuuden keskeisimmän esineistön keruuseen ja tallettamiseen.

— **Opetustyö,** jossa keskeistä tällä hetkellä ovat koululaisille laadittavat opetuspaketit.

— Yhdessä teknillisen museoyhdistyksen kanssa vuosittain järjestettävät **tekniikan museopäivät.**

Tekniikan museolla on ylläolevan mukaisesti ulospäin näkyvän näyttelytoiminnan lisäksi paljon muitakin tehtäviä. Yleisölle kuitenkin perus- ja erityisnäyttelyt ovat museon aidoin toiminta-ala. Kun museon perusnäyttely nyt on saatu edustavaan kuntoon — D- ja B-hallien monet hyvin suunnitellut osastot ovat saaneet paljon kiitosta — kannattaa nyt museossa käydä useammankin kerran, siksi laa-

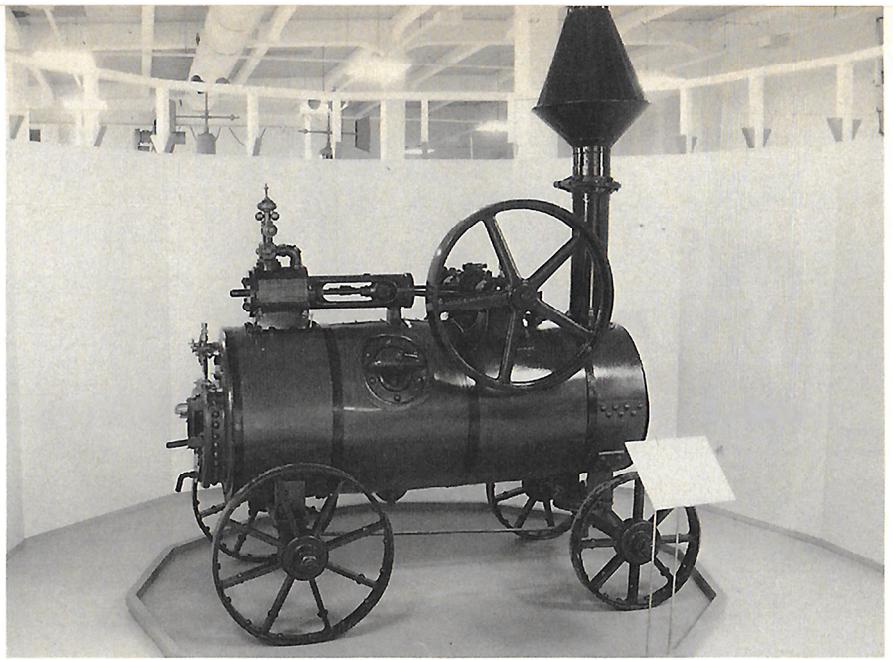
SUOMEN URHEILU MUSEO

Olympiastadion
00250 Helsinki
puh. 90-407 011

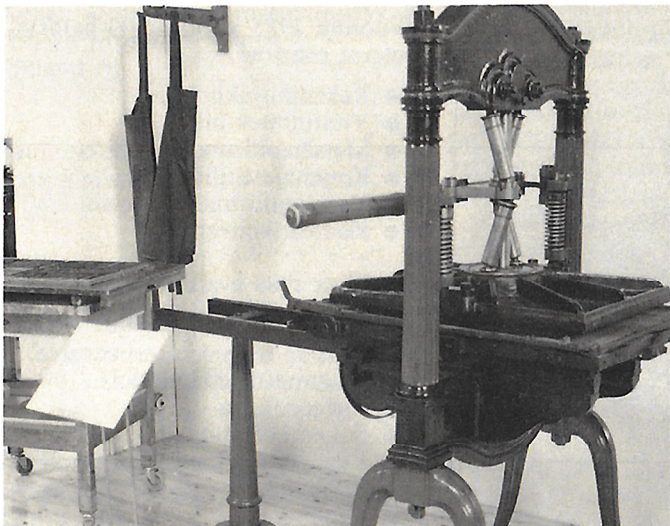
Avoinna:
ma—pe 11—17
to myös 17—19
la, su 12—16

ja ja monipuolinen näyttely jo on. Museolla on nyt myös mahdollisuus vierailevien ja muiden tilapäisnäyttelyiden järjestämiseen; paraikaa on nähtävänä vaneriteollisuuden historiaa kuvaava Oy Wilh. Schaumannin näyttely.

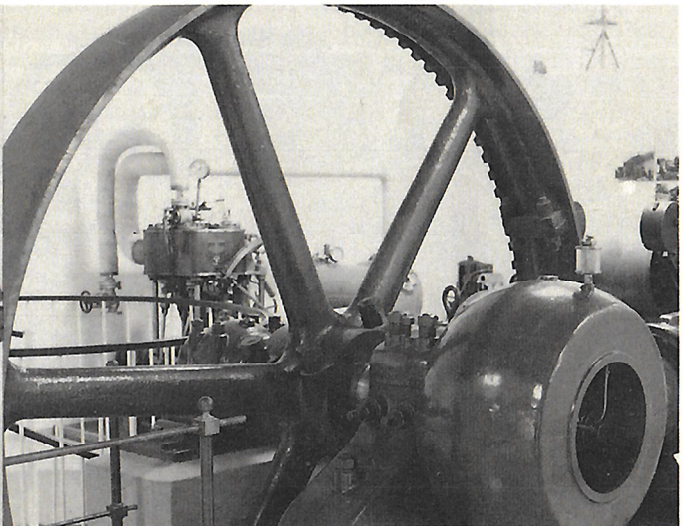
Ilman säätiössä mukana olevien valtion elimien, kaupunkien sekä teollisuuden ja insinöörijärjestöjen tukea museo ei olisi voinut saavuttaa sitä tasoa, mitä se tänään edustaa. Eräänlainen kolmikantasopimus on museon toiminnan selkäranka. Siinä opetusministeriö vastaa museohenkilökunnan palkoista, kaupunki kiinteistöistä ja rakentamisesta sekä teollisuus ja insinöörijärjestöt muista menoista. Uusia näyttelyitä rakennettaessa elinkeinoelämän laajempi tuki on kuitenkin jatkossakin välttämätön.

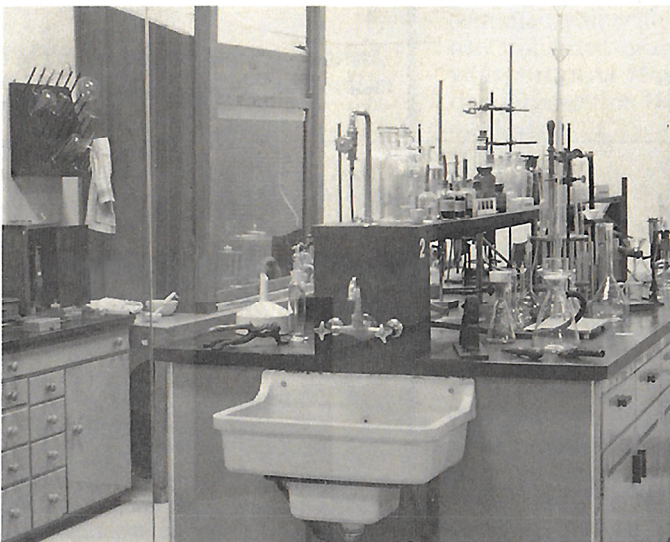
Tekniikan museo, B-halli. Museon 'maskotti', lokomobiili 'Kullervo'. Valmistaja Turun Rautateollisuus, valmistettu 1910-luvulla. Tämän tapaisia höyryvoimakoneita käytettiin etenkin maataloudessa yleisvoimakoneena. Sillä pyöritettiin esim. puimakonetta, pärehöylää jne. Kuvaaaja Raimo Paappa.

Tekniikan museo, B-halli. Kirjapainotekniikka. Koevedoskone, valmistettu 1846. Ollut käytössä aina 1960-luvulle asti. Kuvaaaja Raimo Paappa.

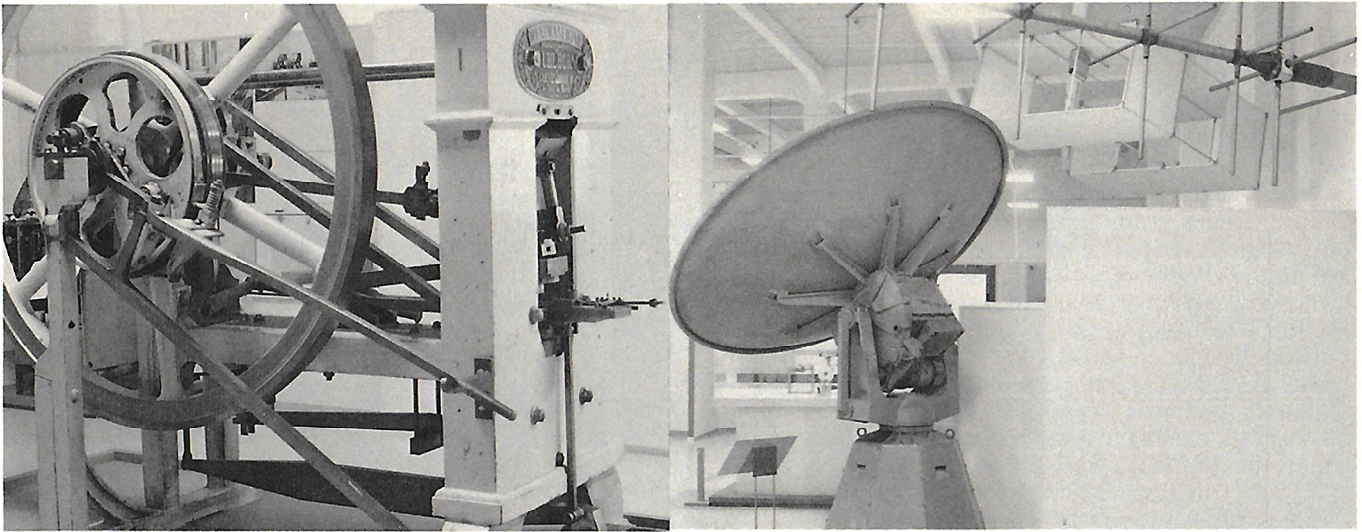
Tekniikan museo, B-halli. Voimakoneosasto. Kuvassa ammoniakkikompressori. Kuvaaaja Raimo Paappa.

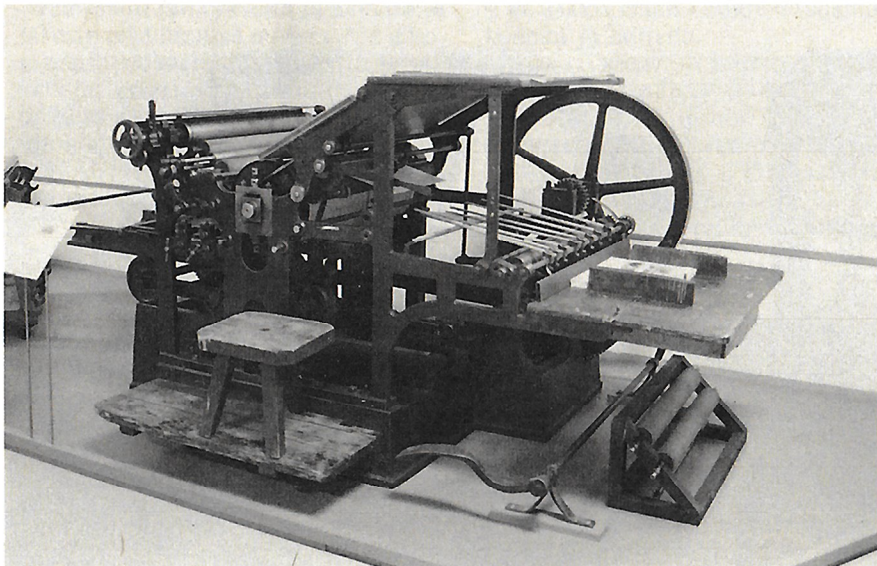
Tekniikan museo, B-halli. Kemian osasto. Näkymä vanhaan laboratoriomiljööseen. Kuvaaaja Raimo Paappa.

Tekniikan museo, B-halli. Maanmittausosasto, fotogrammetria. Kuvassa näkyvät laitteet ilmakartoitukseen, fotogrammetriaan.

Tekniikan museo, B-halli. Rahapajatekniikkaa. Kuvassa Suomen Pankin rahapajassa 1860-luvulla käyttöön otettu rahanlyöntikone. Kuvaaaja Raimo Paappa. *Tekniikan museo, B-halli. Näkymä ilmatieteen osastolle. Kuvaaaja Raimo Paappa.*

Tekniikan museo, B-halli. Kirjapainotekniikka. Kohopainokone vuodelta 1900. Kuvaaaja Raimo Paappa.

Tekniikan museon näyttelyosastot:

Vuonna 1985 vihityssä D-hallissa olevat osastot:

- Rakennustekniikka
- Viestintätekniikka
- Metsäteollisuuden osasto
- Konepajateollisuus
- Vuoriteollisuuden osasto
- Konttorikoneet

Vuonna 1988 avatun B-hallin osastot:

- Kemian tekniikan eri osastot
- Maanmittaustekniikka
- Meteorologia
- Sokeriteollisuus
- Kirjapainotekniikka
- Setelipaino
- Rahapaja
- Voimakoneet

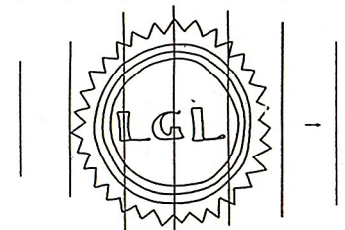
Tutkimus tähtää tulevaisuuteen aikaisempaan tietämykseen nojaten

Oy Keskuslaboratorio - Centrallaboratorium Ab
Paperiteollisuuden tutkimuslaitos

Tekniikantie 2 02150 Espoo, puh. 43711

TAMMER FORS

Sahanterää esittävä Tampereen paperitehtaan vesileima, jota on tiettävästi käytetty ensimmäisen keran v. 1823. Esimerkkejä tämän sarjan vesileimapapereista on Oy Keskuslaboratorion paperimuseossa.